

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสัตว์น้ำเศรษฐกิจของชุมชนประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง

Cost and Benefit Analysis of Economic Aquatic Animals of Inshore Fishing in Trang Province

จรีวรรณ จันทร์คง^{1*} เจษฎา ร่มเย็น² บุญรัตน์ บุญรัมย์³ วิชุลฎา ถาวรโรจน์⁴
เสาวณีย์ ชัยเพชร⁵ และอภิรักษ์ สงรักษ์⁶

Jareewan Chankong^{1*}, Jasada Romyen², Boonrad Boonradsamee³, Wichulada Thavaroj⁴
Saowanee Chaipech⁵ and Apirak Songrak⁶

¹คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช 80110

²คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช 80110

³คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา 90000

⁴คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา 90000

⁵คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นครศรีธรรมราช 80110

⁶คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ตรัง 90150

¹Faculty of Agriculture, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Sri Thammarat, Thailand 80110

²Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Sri Thammarat, Thailand 80110

³Faculty of Business, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla, Thailand 90000

⁴Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Songkhla, Thailand 90000

⁵Faculty of Agricultural Industrial, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Sri Thammarat, Thailand 80110

⁶Faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang, Thailand 90150

*Corresponding author: jareewan.rmutsv@gmail.com

Received: January 28, 2021

Revised: September 10, 2021

Accepted: December 01, 2021

Abstract

The objectives of this research were to analyze the cost and benefit of economic aquatic animals by survey of inshore fishing in the area Had-Samran district and Palian district, Trang province during the production between October 1, 2018 – September 30, 2019. A total of 220 fishermen compose of blue crab, banana shrimp, soft cuttlefish, sand whiting and leather donax, respectively. The inshore fishermen had the highest average total revenue per year from blue crab in the amount of 259,855.83 Baht per person, followed by banana shrimp in the amount of 234,293.75 Baht per person and the smallest from leather donax was 34,950.00 Baht per person. Because of the leather donax were able to produce only during the season. When considering the average total cost of inshore fishing, consisting of fixed and variable costs. The major variable costs in inshore fisheries included labor, fuel costs and repair fees for fishing tools and equipment. It was found that the average total cost of blue crab fishermen was the highest in the amount of 214,266.81 Baht per

person, due to the variable cost of fishing equipment repair and high labor cost. Resulting in the net profit of blue crab in the amount of 45,589.02 Baht per person, after the banana shrimp fishing which had the highest average total net profit of 47,268.78 Baht per person and the return on investment (ROI) was 25.27%, the highest among all 5 species of fishery products. The most problems and obstacles in inshore fishery were the problem of weather variability and the problem of illegal fishing boats, trawl fishing, were high cost of raw materials especially the issue of oil prices. Therefore, the government should promote and facilitate the technical fishermen of the coast. Production planning in this regard, fishermen should prepared a plan to prevent the fluctuation of aquaculture prices. As well as planning on the cost of production which had a tendency and direction of rising prices in the future.

Keywords: inshore fishing, economic aquatic animals, cost, benefit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสัตว์น้ำเศรษฐกิจของชุมชนประมงชายฝั่ง จากการสำรวจชาวประมงชายฝั่งในพื้นที่อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง รอบการผลิตระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 – 30 กันยายน พ.ศ. 2562 จำนวน 220 ราย พบว่าสัตว์น้ำที่ชาวประมงส่วนใหญ่จับมากที่สุด ประกอบด้วย ปูม้า กุ้งแชบ๊วย หมึกหอม ปลาทราย และหอยตะเกา ตามลำดับ โดยชาวประมงชายฝั่งมีรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีสูงสุดจากการทำประมงปูม้า จำนวน 259,855.83 บาทต่อราย รองลงมาคือ กุ้งแชบ๊วย จำนวน 234,293.75 บาทต่อราย และน้อยที่สุดคือ หอยตะเกา จำนวน 34,950.00 บาทต่อราย ทั้งนี้เนื่องจากหอยตะเกาสามารถเก็บผลผลิตได้เฉพาะช่วงฤดูกาล เมื่อพิจารณาในส่วนของต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงชายฝั่ง ประกอบด้วย ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญในการทำประมงชายฝั่ง ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ประมง ซึ่งพบว่าต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีของชาวประมงปูม้าสูงที่สุดจำนวน 214,266.81 บาทต่อราย ทั้งนี้เนื่องมาจาก

ต้นทุนผันแปรในส่วนของค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ประมงและค่าจ้างแรงงานสูง ส่งผลให้กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงปูม้า เป็นจำนวน 45,589.02 บาทต่อราย รองลงมาจากการทำประมงกุ้งแชบ๊วย ซึ่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีสูงสุด จำนวน 47,268.78 บาทต่อราย และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) คิดเป็นร้อยละ 25.27 มากที่สุดในผลผลิตสัตว์น้ำทั้ง 5 ชนิด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการทำประมงชายฝั่งมากที่สุดคือปัญหาความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผลต่อการออกทะเล รองลงมาคือ ปัญหาเรือประมงผิดกฎหมาย การใช้วอร์น อวนลาก และขโมย และปัญหาต้นทุนวัตถุดิบในการทำประมงราคาสูง โดยเฉพาะเรื่องของราคาน้ำมัน ดังนั้นภาครัฐควรส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้กับชาวประมงชายฝั่งด้านเทคนิควิชาการ ด้านการวางแผนการผลิต ทั้งนี้ชาวประมงควรมีการเตรียมแผนรองรับในการป้องกันความผันผวนของราคาสัตว์น้ำ ตลอดจนวางแผนเรื่องของต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มและทิศทางของราคาที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: ประมงชายฝั่ง สัตว์น้ำเศรษฐกิจ ต้นทุน
ผลตอบแทน

คำนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสี่อันดับของการผลิตในภาคประมงโลก การผลิตในภาคประมงมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในปี พ.ศ. 2559 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคประมง (GDP) มีมูลค่าประมาณ 111,343 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 9.28 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร หรือร้อยละ 0.78 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ อีกทั้งภาคการประมงยังเป็นแหล่งที่มาของรายได้ การว่าจ้างงาน และก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกมากมาย (Fisheries Development Policy and Strategy Division, Department of Fisheries, 2017) โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นแหลมหรือคาบสมุทรที่ถูกขนาบด้วยทะเลภายนอก 2 ทะเล คือ ทะเลอันดามัน อันเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย ฝั่งตะวันตก และทะเลจีนใต้ อันเป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ฝั่งตะวันออก ภาคใต้จึงมีฝั่งทะเลยาวถึง 2,614.40 กิโลเมตร นอกจากนั้นยังมีลุ่มน้ำต่าง ๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องทรัพยากรสัตว์น้ำ จึงทำให้เกิดอาชีพสำคัญของผู้คนในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ บริเวณชายฝั่งทะเลและแถบลุ่มน้ำดังกล่าว คือ อาชีพการประมงพื้นบ้านหรือประมงชายฝั่ง

จังหวัดตรังเป็นอีกจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ที่มีอำเภอติดชายฝั่งทะเลจำนวน 5 อำเภอ คือ อำเภอสิเกา อำเภอกันตัง อำเภอย่านตาขาว อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน ประกอบด้วยตำบลติดชายฝั่งทะเลจำนวน 17 ตำบล มีชุมชนชายฝั่งจำนวน 50 ชุมชน มีครัวเรือนประมงชายฝั่งมากกว่า 4,000 ครัวเรือนที่มีอาชีพการประมงชายฝั่งและพึ่งพาวิถีการประมง ซึ่งพบว่าจากสถิติประมงของจังหวัดตรังในปี พ.ศ. 2554 จังหวัดตรังมีผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงพาณิชย์จำนวน 108,156,360 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 2,245.23 ล้านบาท และผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมง

ชายฝั่งจำนวน 6,835,744 กิโลกรัม มูลค่าประมาณ 522.23 ล้านบาท (Trang Provincial Fisheries Office, 2015) ซึ่งผลผลิตสัตว์น้ำจากธรรมชาติเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น

อย่างไรก็ตามกลุ่มชนิดสัตว์น้ำที่สร้างมูลค่าหลักให้กับชุมชนชายฝั่งของจังหวัดตรัง 5 ชนิดเด่น คือ ปลาทราย (ปลาเห็ดโคน) มีผลผลิต 2,600,000 กิโลกรัม มีมูลค่า 213.20 ล้านบาท กุ้งแชบ๊วย มีผลผลิต 6,700,000 กิโลกรัม มีมูลค่า 1,599.10 ล้านบาท ปูม้า มีผลผลิต 23,900,000 กิโลกรัม มีมูลค่า 3,671.40 ล้านบาท หมึก มีผลผลิต 24,200,000 กิโลกรัม มีมูลค่า 5,531.00 ล้านบาท และหอยตะเภา มีผลผลิต 1,500,000 กิโลกรัม มีมูลค่า 1,200.00 ล้านบาท (Trang Provincial Agricultural Office, 2017)

ถึงแม้ว่าการขยายตัวของตลาดและรายได้ของผลผลิตสัตว์น้ำจะสูงกว่าผลผลิตการเกษตรด้านอื่น ๆ แต่คุณภาพชีวิตของชุมชนชาวประมงชายฝั่งยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากส่วนแบ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจะเป็นของพ่อค้าคนกลาง ผู้รวบรวมผลผลิตเพื่อส่งออกสู่ตลาด ชุมชนชาวประมงชายฝั่งขาดทักษะเรื่องการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิต อีกทั้งชาวประมงยังไม่ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง ราคาขายในตลาดไม่เสถียรทำให้คาดการณ์กำไรผิดพลาด จากสภาพปัญหาข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนของผลผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจทั้ง 5 ชนิด ซึ่งประกอบด้วย ปูม้า กุ้งแชบ๊วย ปลาทราย หมึกหอม และหอยตะเภา ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของกลุ่มชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง ดังนั้นการศึกษาดังนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน และเปรียบเทียบผลผลิตสัตว์น้ำเศรษฐกิจของชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง สถานการณ์ประมงในปัจจุบัน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรค ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถเป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจให้กับผู้ที่สนใจด้านการทำประมงชายฝั่ง และเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำประมงชายฝั่งต่อไปในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากชาวประมงชายฝั่ง ช่วงการผลิตระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 – 30 กันยายน พ.ศ. 2562 ในพื้นที่ อำเภอสรรคบุรี และอำเภอบึงสามพัน จังหวัดตรัง เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล และ ประชากรมีอาชีพหลักคือการทำประมงชายฝั่งจับสัตว์น้ำ เศรษฐกิจที่มีความหลากหลาย ประกอบด้วย ปูม้า กุ้ง แห้ว หอม หมึกหอม ปลาทราย และหอยตะเภา โดย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนประชากร ชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง จำนวน 220 ราย ด้วย วิธีการแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาค้นคว้านี้เป็น การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากแบบสัมภาษณ์ (Interview form) ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลทั่วไปด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ของชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง
- 2) ข้อมูลต้นทุนการผลิต ผลตอบแทนผลผลิต สัตว์น้ำ ทั้ง 5 ชนิด ประกอบด้วย ปูม้า กุ้ง แห้ว ปลา ทราย หมึกหอม และหอยตะเภา ของชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง
- 3) ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการทำประมง ชายฝั่ง จังหวัดตรัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ (Interview form) ดังนี้

1. วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive method) เป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยวิธีการทางสถิติ อย่างง่าย ด้วยตารางค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้

การอธิบายถึงสภาพทั่วไปด้านสังคมและเศรษฐกิจของ ชาวประมงชายฝั่ง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำ ประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง

2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative method) โดยคำนวณหาต้นทุน ผลตอบแทนของผลผลิต สัตว์น้ำเศรษฐกิจของชาวประมงชายฝั่ง จากแบบ สัมภาษณ์ แบบบันทึกต้นทุนผลตอบแทน ซึ่งต้องมีการ ประเมินค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด เช่น ค่าแรงงาน ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ฯ รวมทั้ง คำนวณหากำไรสุทธิต่อปี กำไรเหนือต้นทุนเงินสด และ อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจของชาวประมง ชายฝั่ง จังหวัดตรัง

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลชาวประมงชายฝั่ง พื้นที่ชายฝั่งอำเภอสรรคบุรี และอำเภอบึงสามพัน จังหวัดตรัง จำนวน 220 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ชาวประมงชายฝั่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 91.36 และเพศหญิง ร้อยละ 8.64 มีอายุในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 33.64 สถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 83.64 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษา ร้อยละ 70.45 ผู้ตอบแบบสอบถามทำ ประมงเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 96.82 ชาวประมงชายฝั่ง มีหนี้สิน ร้อยละ 58.64 โดยมีแหล่งกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มากที่สุด ร้อยละ 76.75

ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง แยกตามประเภทสัตว์น้ำ

1. ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมง ชายฝั่ง (ปูม้า)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงปูม้ามักำไรสุทธิ เฉลี่ยต่อปี จำนวน 45,589.02 บาทต่อราย และกำไร

สุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยต่อปี จำนวน 137,540.39 บาทต่อราย ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมง เป็นจำนวน 214,266.81 บาทต่อราย โดยแยกเป็น ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด จำนวน 14,528.04 บาท ซึ่งเป็นค่าเสื่อมราคาเรือและเครื่องยนต์มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 4.79 ด้านต้นทุนผันแปรรวม จำนวน 199,738.77 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญ ได้แก่

ค่าเสียโอกาสแรงงานครัวเรือนที่ไม่เป็นเงินสด คิดเป็น ร้อยละ 36.13 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 21.68 และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ประมง เช่น อวนปู ลอบปู ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 13.54 ตามลำดับ และมี อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 21.28 ดังแสดงใน Table 1

Table 1 Cost-benefit of inshore fisherman (blue crab)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
1. Fixed costs			
1.1 Depreciation of fishing boat		10,262.50	4.79
1.2 Depreciation of equipment		1,962.08	0.92
1.3 Opportunity cost for capital		2,303.46	1.08
Total fixed costs		14,528.04	
2. Variable costs			
2.1 Cost for fuel oil	46,455.00		21.68
2.2 Cost of fishing boat repairs	8,159.58		3.81
2.3 Cost of equipment repairs	29,001.33		13.54
2.4 Cost for fishing bait fee	9,202.03		4.29
2.5 Cost for food	4,827.50		2.25
2.6 Others, such as shipping cost	1,818.33		0.85
2.7 Wages	22,851.67		10.67
2.8 Household opportunity cost		77,423.33	36.13

Table 1 (Continued)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
Total variable cost	199,738.77		
Total cost	214,266.81		100.00
Total cash cost	122,315.44		
Total revenue	259,855.83		
Net profit	45,589.02		
Profit is above cash costs	137,540.39		
Return on Investment (ROI)	21.28		

Source: from interviews and calculations

2. ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่ง (กุ้งแชบ๊วย)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงกุ้งแชบ๊วยมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี จำนวน 47,268.78 บาทต่อราย และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยต่อปี จำนวน 139,802.89 บาทต่อราย ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมง เป็นจำนวน 187,024.97 บาทต่อราย โดยแยกเป็นต้นทุนคงที่ ไม่เป็นเงินสด จำนวน 11,578.75 บาท

ซึ่งเป็นค่าเสื่อมราคาเรือและเครื่องยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.50 ด้านต้นทุนผันแปรรวม จำนวน 175,446.22 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสแรงงานคร่าวเรือที่ไม่เป็นเงินสด คิดเป็นร้อยละ 43.29 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 21.42 และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ประมง เช่น อวนกุ้ง ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 11.48 ตามลำดับ และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 25.27 ดังแสดงใน Table 2

Table 2 Cost-benefit of inshore fisherman (banana shrimp)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
1. Fixed costs			
1.1 Depreciation of fishing boat		8,411.42	4.50
1.2 Depreciation of equipment		1,319.69	0.71
1.3 Opportunity cost for capital		1,847.64	0.99
Total fixed costs		11,578.75	

Table 2 (Continued)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
2. Variable costs			
2.1 Cost for fuel oil	40,058.75		21.42
2.2 Cost of fishing boat repairs	8,292.86		4.434
2.3 Cost of equipment repairs	21,456.67		11.48
2.4 Cost for ice	3,019.11		1.614
2.5 Cost for food	4,950.00		2.647
2.6 Others, such as shipping cost	403.13		0.216
2.7 Wages	16,301.34		8.716
2.8 Household opportunity cost		80,955.36	43.29
Total variable cost	175,446.22		
Total cost	187,024.97		100.00
Total cash cost	94,490.86		
Total revenue	234,293.75		
Net profit	47,268.78		
Profit is above cash costs	139,802.89		
Return on Investment (ROI)	25.27		

Source: from interviews and calculations

3. ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่ง (ปลาทราย)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงปลาทรายมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี จำนวน 13,517.16 บาทต่อราย และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยต่อปี จำนวน 53,898.00 บาทต่อราย ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงเป็นจำนวน 105,202.84 บาทต่อราย โดยแยกเป็นต้นทุนคงที่ ไม่เป็นเงินสด จำนวน 8,790.84 บาท ซึ่งเป็น

ค่าเสื่อมราคาเรือและเครื่องยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.29 ด้านต้นทุนผันแปรรวม จำนวน 96,412.00 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสแรงงาน คร่าวเรือที่ไม่เป็นเงินสด คิดเป็นร้อยละ 30.03 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 26.31 และค่าลูกจ้าง/ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 16.63 ตามลำดับ และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 12.84 ดังแสดงใน Table 3

Table 3 Cost-benefit of inshore fisherman (sand whiting)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
1. Fixed costs			
1.1 Depreciation of fishing boat		6,620.00	6.29
1.2 Depreciation of equipment		794.00	0.75
1.3 Opportunity cost for capital		1,376.84	1.31
Total fixed costs		8,790.84	
2. Variable costs			
2.1 Cost for fuel oil	27,675.00		26.31
2.2 Cost of fishing boat repairs	3,675.00		3.49
2.3 Cost of equipment repairs	12,477.00		11.86
2.4 Cost for ice	1,485.00		1.41
2.5 Cost for food	1,260.00		1.20
2.6 Others, such as shipping cost	750.00		0.71
2.7 Wages	17,500.00		16.63
2.8 Household opportunity cost		31,590.00	30.03
Total variable cost	96,412.00		
Total cost	105,202.84		100.00
Total cash cost	64,822.00		
Total revenue	118,720.00		
Net profit	13,517.16		
Profit is above cash costs	53,898.00		
Return on Investment (ROI)	12.84		

Source: from interviews and calculations

4. ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่ง (หมึกหอม)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงหมึกหอมมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปี จำนวน 13,450.09 บาทต่อราย และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยต่อปี จำนวน 55,877.81 บาทต่อราย ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงเป็นจำนวน 97,339.14 บาทต่อราย โดยแยกเป็นต้นทุนคงที่ ไม่เป็นเงินสด จำนวน 8,360.41 บาท ซึ่งเป็นค่า

เสื่อมราคาเรือและเครื่องยนต์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.84 ด้านต้นทุนผันแปรรวม จำนวน 88,978.73 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสแรงงานครัวเรือนที่ไม่เป็นเงินสด คิดเป็นร้อยละ 35.00 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 26.60 และค่าลูกจ้าง/ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 15.22 ตามลำดับ และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 13.81 ดังแสดงใน Table 4

Table 4 Cost-benefit of inshore fisherman (soft cuttlefish)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
1. Fixed costs			
1.1 Depreciation of fishing boat		5,686.53	5.84
1.2 Depreciation of equipment		1,645.00	1.69
1.3 Opportunity cost for capital		1,028.88	1.06
Total fixed costs		8,360.41	
2. Variable costs			
2.1 Cost for fuel oil	25,895.19		26.60
2.2 Cost of fishing boat repairs	3,900.96		4.01
2.3 Cost of equipment repairs	3,856.54		3.96
2.4 Cost for fishing bait fee	1,941.42		1.99
2.5 Cost for ice	646.15		0.66
2.6 Cost for food	3,017.31		3.10
2.7 Others, such as shipping cost	841.35		0.86
2.8 Wages	14,812.50		15.22
2.9 Household opportunity cost		34,067.31	35.00

Table 4 (Continued)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
Total variable cost	88,978.73		
Total cost	97,339.14		100.00
Total cash cost	54,911.42		
Total revenue	110,789.23		
Net profit	13,450.09		
Profit is above cash costs	55,877.81		
Return on Investment (ROI)	13.81		

Source: from interviews and calculations

5. ต้นทุนและผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่ง (หอยตะเภา)

ผลการศึกษาพบว่า ชาวประมงจะสามารถเก็บหอยตะเภาได้ในบางช่วงฤดูกาล คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยชาวประมงมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีจากการเก็บหอยตะเภา จำนวน 3,401.78 บาทต่อราย และกำไรสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยต่อปี จำนวน 26,275.00 บาทต่อราย ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการเก็บหอยตะเภา เป็นจำนวน 31,548.22 บาทต่อราย โดย

แยกเป็นต้นทุนคงที่ ไม่เป็นเงินสด จำนวน 373.22 บาท ซึ่งเป็นค่าเสื่อมราคาเครื่องมืออุปกรณ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.15 ด้านต้นทุนผันแปรรวม จำนวน 31,175.00 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญ ได้แก่ ค่าเสียโอกาสแรงงานครัวเรือนที่ไม่เป็นเงินสด คิดเป็นร้อยละ 71.32 ค่าลูกจ้าง/ค่าแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย คิดเป็นร้อยละ 4.95 ตามลำดับ และมีอัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 10.78 ดังแสดงใน Table 5

Table 5 Cost-benefit of inshore fisherman (leather donax)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
1. Fixed costs			
1.1 Depreciation of equipment		120.83	1.15
1.2 Opportunity cost for capital		10.72	0.03
Total fixed costs		373.22	

Table 5 (Continued)

Item	Value in cash (Baht)	Value non-cash (Baht)	Percentage
2. Variable costs			
2.1 Cost of equipment repairs	362.50		1.15
2.2 Others, such as shipping cost	1,562.50		4.95
2.3 Wages	6,750.00		21.40
2.4 Household opportunity cost		22,500.00	71.32
Total variable cost	31,175.00		
Total cost	31,548.22		100.00
Total cash cost	8,675.00		
Total revenue	34,950.00		
Net profit	3,401.78		
Profit is above cash costs	26,275.00		
Return on Investment (ROI)	10.78		

Source: from interviews and calculations

6. ต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุนจำแนกตามประเภทผลผลิตสัตว์น้ำ

ผลการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนชาวประมงชายฝั่งในพื้นที่จังหวัดตรัง รอบการผลิตระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2562 พบว่าสัตว์น้ำที่ชาวประมงส่วนใหญ่จับมากที่สุดประกอบด้วย ปูม้า กุ้งแชบ๊วย หมึกหอม ปลาทราย และหอยตะเภา ตามลำดับ ชาวประมงชายฝั่งมีรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีสูงสุดจากการทำประมงปูม้า เท่ากับ 259,855.83 บาทต่อราย รองลงมาคือ กุ้งแชบ๊วย เท่ากับ 234,293.75 บาทต่อราย และน้อยที่สุดคือ หอยตะเภา เท่ากับ 34,950.00 บาทต่อราย ทั้งนี้เนื่องจากหอยตะเภาสามารถเก็บผลผลิตได้เฉพาะช่วงฤดูกาล และเมื่อพิจารณาในส่วนของต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงชายฝั่ง ประกอบด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร

สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญในการทำประมงชายฝั่งประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ประมง โดยการประมงหอยตะเภามีต้นทุนรวมต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากไม่ต้องใช้เรือและเครื่องยนต์ จึงไม่มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องมือและอุปกรณ์ประมงน้อยกว่าการประมงสัตว์น้ำประเภทอื่น ๆ เมื่อพิจารณาต้นทุนรวมของสัตว์น้ำทุกประเภท พบว่าการประมงปูม้ามีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุดเท่ากับ 214,266.81 บาทต่อราย เนื่องจากต้นทุนผันแปรในส่วนของคุณค่าเครื่องมืออุปกรณ์ประมงและค่าจ้างแรงงาน ดังนั้นเมื่อต้นทุนรวมสูงส่งผลให้กำไรสุทธิเฉลี่ยในการทำประมงปูม้า เท่ากับ 45,589.02 บาทต่อรายต่ำกว่าการประมงกุ้งแชบ๊วย ซึ่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุด เท่ากับ 47,268.78 บาทต่อราย และเมื่อวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ของการทำประมง

ชายฝั่งในผลผลิตสัตว์น้ำทั้ง 5 ชนิด พบว่าการประมงกุ้ง
แช่บ๊วย มีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุด 25.27
เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ การประมงปูม้า มีผลตอบแทนจาก
การลงทุน เท่ากับ 21.28 เปอร์เซ็นต์ และการประมง

หมึกหอม ปลาทราย หอยตะเภา มีผลตอบแทนจากการ
ลงทุน เท่ากับ 13.81, 12.84 และ 10.78 เปอร์เซ็นต์
ตามลำดับ ดังแสดงใน Table 6

Table 6 Cost-benefit of inshore fisherman in Trang province

Category	Total revenue	Total fix cost	Total variable cost	Total cost	Net profit	Profit above cash costs	Return on investment (ROI)
Blue crab	259,855.83	14,528.04	199,738.77	214,266.81	45,589.02	137,540.39	21.28
Banana shrimp	234,293.75	11,578.75	175,446.22	187,024.97	47,268.78	139,802.89	25.27
Sand whiting	118,720.00	8,790.84	96,412.00	105,202.84	13,517.16	53,898.00	12.84
Soft cuttlefish	110,789.23	8,360.41	88,978.73	97,339.14	13,450.09	55,877.81	13.81
Leather donax	34,950.00	373.22	31,175.00	31,548.22	3,401.78	26,275.00	10.78

Source: from interviews and calculations

7. ปัญหาและอุปสรรคของชาวประมงชายฝั่ง จังหวัดตรัง

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวประมง
ชายฝั่งส่วนใหญ่มีปัญหาและอุปสรรค มากที่สุดร้อยละ
39.06 ในเรื่องความแปรปรวนของสภาพอากาศ ส่งผล
กระทบต่อการออกทะเลเพื่อหาสัตว์น้ำ รองลงมาคือ

ปัญหาเรื่องเรือประมงผิดกฎหมาย การใช้ฉวนรุน ฉวน
ลาก และขโมย ร้อยละ 21.56 และปัญหาเรื่องต้นทุน
วัตถุดิบในการทำประมงราคาสูง โดยเฉพาะเรื่องของราคา
น้ำมัน ร้อยละ 11.88 รวมทั้งเรื่องของทรัพยากรประมงใน
ทะเลลดลง ร้อยละ 9.69 ดังแสดงใน Table 7

Table 7 Problems and obstacles of inshore fishermen in Trang province

Problems and obstacles	Frequency	Percentage
Weather variability	125	39.06
Cost of raw materials in fishing is high	38	11.88
Invasion of areas / territories in fishing	20	6.25
Illegal fishing boat / theft	69	21.56
Decrease in fishery resources in the sea	31	9.69
The number of commercial fishing boats is increasing	16	5.00
Other such as employee problems	21	6.56
Total	320	100

Source: from interviews and calculations

วิจารณ์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนของชาวประมงชายฝั่งกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในรอบการผลิต ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 – 30 กันยายน พ.ศ. 2562 ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชาวประมงครั้งนี้ พบว่าต้นทุนบางรายการชาวประมงไม่เคยได้ทำการจดบันทึกไว้ บางรายการจึงเป็นข้อสรุปจากประสบการณ์ของชาวประมง บางรายการอาศัยการอ้างอิงจากมูลค่าตลาดจริงในปัจจุบัน ส่งผลให้ข้อมูลบางส่วนอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ได้พบประเด็นที่น่าสนใจกล่าวคือ จากการสำรวจชาวประมงชายฝั่ง พบว่าสัตว์น้ำที่ชาวประมงส่วนใหญ่จับมากที่สุด ประกอบด้วย ปูม้า กุ้งแชบ๊วย หมึกหอม ปลาทราย และหอยตะเภา ตามลำดับ โดยชาวประมงชายฝั่งมีรายได้รวมเฉลี่ยต่อปีสูงสุดจากการทำประมงปูม้าต่อปี จำนวน 259,855.83 บาทต่อราย รองลงมาคือ กุ้งแชบ๊วย จำนวน 234,293.75 บาทต่อราย และน้อยที่สุดคือ หอยตะเภา จำนวน 34,950.00 บาทต่อราย ทั้งนี้เนื่องจากหอยตะเภาสามารถเก็บผลผลิตได้เฉพาะช่วงฤดูกลาง และเมื่อพิจารณาในส่วน of ต้นทุนรวมในการทำประมงชายฝั่ง ประกอบด้วย

ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร สำหรับต้นทุนผันแปรที่สำคัญในการทำประมงชายฝั่ง ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ประมง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Singunjit, (2016) ทำการศึกษาต้นทุนผลตอบแทนหอยไฟไหม้ชาวประมงอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าต้นทุนผันแปรที่มากที่สุดของชาวประมง คือ ต้นทุนแรงงาน

ด้านต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีของผลผลิตสัตว์น้ำ ทั้ง 5 ประเภท พบว่าชาวประมงปูม้ามีต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุด จำนวน 214,266.81 บาทต่อราย ทั้งนี้เนื่องมาจากต้นทุนผันแปรในส่วนของค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ประมงและค่าจ้างแรงงาน เมื่อต้นทุนรวมเฉลี่ยต่อปีสูงส่งผลให้กำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีในการทำประมงปูม้า เป็นจำนวน 45,589.02 บาทต่อราย รองจากการทำประมงกุ้งแชบ๊วย ซึ่งมีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อปีสูงสุดจำนวน 47,268.78 บาทต่อราย และน้อยที่สุดคือการทำประมงหอยตะเภา จำนวน 3,401.78 บาทต่อราย ซึ่งต้นทุนที่กล่าวมานี้ชาวประมงบางรายไม่ได้ทำการจดบันทึก และไม่คิดว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานผลตอบแทนส่วนใหญ่นี้ที่ชาวประมงคิดคำนวณจะคิดเฉพาะที่เป็นต้นทุนเงินสด ทั้งนี้การศึกษาในส่วน of

ประมงปูม้าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Niumnut and Purisumpun (2014) ซึ่งทำการศึกษาห้วงโซ่อุปทานสัตว์น้ำอ่าวบ้านดอน โดยพบว่าต้นทุนในการทำประมงปู มีสัดส่วนที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละชนิดของปูที่ต้องจับ และประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการจับ การทำประมงปูม้ามีต้นทุนมากที่สุดเป็นต้นทุนค่าวัสดุอุปกรณ์ในการทำประมง เช่น ลอบปู อวนปู และอื่นๆ ในขณะที่ผลตอบแทนจากการทำประมงปูม้าด้วยลอบปูและอวนปู นั้น พบว่าชาวประมงที่ใช้อวนปูจะได้จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อปีมากกว่าผู้ทำประมงด้วยลอบปู โดยรายได้ส่วนใหญ่จะเป็นรายได้ที่เกิดจากการขายปูทั้งตัว นอกจากนั้นยังมีรายได้จากการขายเฉพาะเนื้อปู และรายได้จากการจับสัตว์น้ำอื่น ๆ ที่เป็นผลพลอยได้จากการทำประมง

สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ของการประมงชายฝั่ง ในสัตว์น้ำทั้ง 5 ชนิด พบว่าการประมงกุ้งแชบ๊วย มีผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุด 25.27 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาคือ การประมงปูม้า มีผลตอบแทนจากการลงทุน เท่ากับ 21.28 เปอร์เซ็นต์ และการประมงหมึกหอม ปลาทราย หอยตะเกาะ มีผลตอบแทนจากการลงทุน เท่ากับ 13.81, 12.84 และ 10.78 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนจากการลงทุนของการประมงชายฝั่ง อยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเปรียบเทียบกับ การประกอบอาชีพการเกษตรอื่น ๆ เนื่องจากการทำประมงชายฝั่งหรือการใช้ประโยชน์ทางทะเล ไม่มีต้นทุนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ จึงพบว่าผลกำไรจากการลงทุนด้านการประมงชายฝั่งยังคงเป็นแรงจูงใจในการใช้ประโยชน์สูงในปัจจุบันและมีความคุ้มค่าในการลงทุน สอดคล้องกับการศึกษาของ Pornratanachotsakul (2016) ซึ่งทำการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการทำประมงพื้นบ้านบริเวณแนวปะการังเทียม อ่าวหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยสำรวจชาวประมงพื้นบ้านที่ทำประมงด้วยเรือขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่าชาวประมงออกเรือเฉลี่ย 160 วันต่อปี โดยสัตว์น้ำที่ชาวประมงจับได้มากที่สุด คือ ปลา เรือขนาดเล็กมีต้นทุนรวมเฉลี่ย

260,623.68 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ย 464,244.78 บาทต่อปี ส่วนเรือขนาดกลาง มีต้นทุนรวมเฉลี่ย 310,400.50 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ย 438,293.37 บาทต่อปี และเมื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุน พบว่ามีความคุ้มค่าในการลงทุนทั้ง 2 ขนาดเรือ

ส่วนการศึกษาศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำประมงชายฝั่ง อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าชาวประมงชายฝั่งประสบปัญหาเรื่องความแปรปรวนของสภาพอากาศมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาเรื่องเรือประมงผิดกฎหมายและขโมย รวมทั้งปัญหาเรื่องต้นทุนวัตถุดิบในการทำประมงราคาสูง จากการศึกษาของ Sirichai-Ekawat (2014) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการทำประมงไทยในลักษณะเดียวกัน เช่น ปัญหาการใช้เครื่องมือประมงทำลายล้างนานาชนิด เช่น อวนรุน อวนลาก เรือไฟปั่นปลากะตัก และการระเบิดปลา ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะราคาน้ำมันดีเซล ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง จำนวนเรือประมงที่มากกว่าจำนวนทรัพยากร ตลอดจนการทำลายป่าชายเลน ปะการัง ห้วยทะเล ซึ่งเป็นแหล่งเพาะฟักสัตว์น้ำตามธรรมชาติ เมื่อสัตว์น้ำลดลงชาวประมงจับสัตว์น้ำได้น้อยลง ส่งผลให้รายได้ลดลง ตลอดจนปัญหาของหน่วยงานภาครัฐขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดนโยบาย และไม่สนใจแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาวประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ชาวประมงควรติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับราคาสัตว์น้ำ เพื่อการวางแผนการผลิตและการจำหน่าย โดยการเตรียมแผนรองรับในการป้องกันความผันผวนของราคาสัตว์น้ำที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับรายได้ ตลอดจนการวางแผนเรื่องของต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มและทิศทางของราคาที่เพิ่มสูงขึ้น

2. ภาครัฐควรส่งเสริมและเอื้ออำนวยให้กับชาวประมงชายฝั่งด้านเทคนิควิชาการ การวางแผนการผลิตและการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตสัตว์น้ำ เช่น การแปรรูปผลผลิตสัตว์น้ำให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะในกรณีที่ผลผลิตสัตว์น้ำมีมากกว่าความต้องการของตลาด รวมทั้งเรื่องของช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตสัตว์น้ำ หากมีการรวมกลุ่มหรือสามารถจำหน่ายผลผลิตได้หลากหลายช่องทางจะส่งผลให้ได้รับราคาที่สูงขึ้น

3. ในปัจจุบันมีการให้ความสนใจการทำประมงแบบยั่งยืนและคำนึงถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ความแปรปรวน ตลอดจนภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อการทำประมงชายฝั่ง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณชาวประมงชายฝั่งพื้นที่อำเภอหาดสำราญ และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ที่อนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำหรับทุนอุดหนุนภายใต้โครงการวิจัย “การขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าใหม่ของธุรกิจอาหารทะเลในจังหวัดตรัง เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนประมงชายฝั่ง”

เอกสารอ้างอิง

Fisheries Development Policy and Strategy

Division, Department of Fisheries. 2017.

Fisheries statistic. [Online]. Available <https://www.fisheries.go.th/strategy-stat/>. (10 June 2019). [in Thai]

Niumnut, N. and R. Purisumpun. 2014. **Supply chain of aquatic animals from Ao Ban Don (Ban Don bay): case study of blue crab, black crab and mangrove crab.** 93 p. *In* Research Report. Bangkok: The Thailand Research Fund (TRF). [in Thai]

Pornratanachotsakul, M. 2016. **Analysis of Cost and Return of Local Fisheries along Artificial Reef Areas in Langsuan District, Chumphon Province.** Master Thesis. King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. 107 p. [in Thai]

Singsunjit, S. 2016. Production system, marketing system, cost and returns of oriental hard clam case study: fishermen in Bandon bay, Surat Thani province. **Journal of Southern Technology** 9(2): 69-76. [in Thai]

Sirichai-Ekawat, W. 2014. **Facts, problems, obstacles and solutions to the entire system of Thai marine fisheries.** [Online]. Available <https://thaipublica.org/wp-content/uploads/2015/07/> (10 June 2020). [in Thai]

Trang Provincial Fisheries Office. 2015. **Fisheries economic data of Trang province.** [Online]. Available <https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/site2/fpo-trang> (1 June 2019). [in Thai]

Trang Provincial Agricultural Office. 2017. **Information on gross agricultural product of Trang province.** [Online]. Available <http://www.trang.doae.go.th/web58/index.html> (25 May 2019). [in Thai]